

Czwartek, 4 października 2018 r.

P8_TA(2018)0382

Wkład UE do wiążącego instrumentu ONZ dotyczącego spółek międzynarodowych w odniesieniu do przestrzegania praw człowieka

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 października 2018 r. w sprawie wkładu UE w wiążący instrument ONZ dotyczący korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw o cechach transnarodowych w odniesieniu do przestrzegania praw człowieka (2018/2763(RSP))

(2020/C 11/08)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2, 3, 21 i 23 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie wdrażania zaleceń Parlamentu z 2010 r. w sprawie norm społecznych i środowiskowych, praw człowieka i odpowiedzialności biznesu ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie rocznego sprawozdania z realizacji wspólnej polityki handlowej ⁽²⁾,
- uwzględniając art. 207 i 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając strategiczne ramy UE dotyczące praw człowieka i demokracji, przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 25 czerwca 2012 r., oraz plan działania UE w dziedzinie praw człowieka i demokracji na lata 2015–2019, przyjęty przez Radę w dniu 20 lipca 2015 r.,
- uwzględniając wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, przyjęte przez Radę Praw Człowieka ONZ w rezolucji nr 17/4 z dnia 16 czerwca 2011 r.,
- uwzględniając strategię Komisji pt. „Handel z korzyścią dla wszystkich”,
- uwzględniając wytyczne sektorowe Komisji w zakresie wdrażania wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka ⁽³⁾,
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie wdrażania wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka – stan realizacji (SWD(2015)0144),
- uwzględniając opinię Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej zatytułowaną „Poprawa dostępu do środków ochrony prawnej w dziedzinie biznesu i praw człowieka na szczeblu UE” ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 101 z 16.3.2018, s. 19.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0230.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/anti-trafficking/publications/european-commission-sector-guides-implementing-un-guiding-principles-business-and-human-0_en

⁽⁴⁾ http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-opinion-01-2017-business-human-rights_en.pdf

Czwartek, 4 października 2018 r.

- uwzględniając rezolucję nr 26/9 Rady Praw Człowieka ONZ z dnia 26 czerwca 2014 r. i zawarte w niej postanowienie „powołania otwartej międzyrządowej grupy roboczej ds. korporacji międzynarodowych i innych przedsiębiorstw w kontekście praw człowieka, której zadaniem będzie wypracowanie międzynarodowego prawnie wiążącego instrumentu, regulującego – w ramach międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka – działalność korporacji międzynarodowych i innych przedsiębiorstw”,
- uwzględniając uwagę ogólną nr 24 (2017) Komitetu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych ONZ w sprawie zobowiązań państw w ramach Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych w kontekście działalności gospodarczej (E/C.12/GC/24),
- uwzględniając zasady z Maastricht dotyczące eksterytorialnych zobowiązań państw w zakresie praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych ⁽⁵⁾,
- uwzględniając inicjatywę Global Compact Organizacji Narodów Zjednoczonych ⁽⁶⁾,
- uwzględniając wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych,
- uwzględniając trójstronną deklarację Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) w sprawie zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej, której przeglądu dokonano w 2017 r.,
- uwzględniając wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w odniesieniu do przemysłu konfekcyjnego i obuwniczego;
- uwzględniając zasady w zakresie praw dziecka i przedsiębiorczości, opracowane przez UNICEF,
- uwzględniając konkluzje Rady dotyczące biznesu i praw człowieka z dnia 20 czerwca 2016 r.,
- uwzględniając normę ISO 26000, która zawiera wytyczne dotyczące odpowiedzialności społecznej,
- uwzględniając wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w celu odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych ⁽⁷⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy ⁽⁸⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r., ustanawiające obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota, pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka ⁽⁹⁾,

⁽⁵⁾ http://www.etoconsortium.org/nc/en/main-navigation/library/maastricht-principles/?tx_drblob_pi1%5BdownloadUid%5D=23

⁽⁶⁾ <https://www.unglobalcompact.org/>

⁽⁷⁾ Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 330 z 15.11.2014, s. 1.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1.

Czwartek, 4 października 2018 r.

- uwzględniając zalecenie Rady Europy dla państw członkowskich w sprawie biznesu i praw człowieka, przyjęte w dniu 2 marca 2016 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie równouprawnienia płci w umowach handlowych zawieranych przez UE ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie rocznego sprawozdania dotyczącego praw człowieka i demokracji na świecie za rok 2016 oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie strategii UE-Afryka: na rzecz pobudzenia rozwoju ⁽¹²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie inicjatywy przewodniej UE dotyczącej przemysłu konfekcyjnego ⁽¹³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przeglądu Konsensusu europejskiego w sprawie rozwoju ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wpływu międzynarodowych i unijnych politycznych strategii handlowych na globalne łańcuchy wartości ⁽¹⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie (UE) nr 995/2010 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna ⁽¹⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 listopada 2010 r. w sprawie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w międzynarodowych umowach handlowych ⁽¹⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie rocznego sprawozdania dotyczącego praw człowieka i demokracji na świecie za rok 2015 oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie ⁽¹⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 listopada 2016 r. w sprawie podniesienia skuteczności współpracy na rzecz rozwoju ⁽¹⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za poważne naruszenia praw człowieka w państwach trzecich ⁽²⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi w stosunkach zewnętrznych UE ⁽²¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie sektora prywatnego i rozwoju ⁽²²⁾,

⁽¹⁰⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0066.

⁽¹¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0494.

⁽¹²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0448.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 100.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 62.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 33.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 99 E z 3.4.2012, s. 101.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 238 z 6.7.2018, s. 57.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 224 z 27.6.2018, s. 36.

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 125.

⁽²¹⁾ Dz.U. C 101 z 16.3.2018, s. 47.

⁽²²⁾ Dz.U. C 58 z 15.2.2018, s. 209.

Czwartek, 4 października 2018 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie rocznego sprawozdania dotyczącego praw człowieka i demokracji na świecie za rok 2014 oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie ⁽²³⁾,
 - uwzględniając analizę zleconą przez Podkomisję Praw Człowieka na temat wdrażania wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka ⁽²⁴⁾,
 - uwzględniając pytania do wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz do Rady i Komisji na temat wkładu UE w wiążący instrument ONZ, którego celem jest uregulowanie działalności korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw o cechach transnarodowych w odniesieniu do praw człowieka (O-000074/2018 – B8-0402/2018, O-000075/2018 – B8-0403/2018 and O-000078/2018 – B8-0404/2018),
 - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Rozwoju,
 - uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że u podstaw Unii Europejskiej leżą wartości takie jak poszanowanie ludzkiej godności, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka; mając na uwadze, że działania UE na arenie międzynarodowej (w tym jej polityka na rzecz rozwoju i polityka handlowa) muszą opierać się na tych zasadach i muszą być zgodne z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju, co zapisano w art. 208 traktatu z Lizbony; mając na uwadze, że – zgodnie z art. 208 TFUE, zasady spójności polityki na rzecz rozwoju należy przestrzegać we wszystkich działaniach zewnętrznych UE;
- B. mając na uwadze, że Unia Europejska jest zarówno potęgą normatywną, jak i gospodarczą; mając na uwadze, że w związku z tym musi ona odgrywać wiodącą rolę w upowszechnianiu najlepszych praktyk oraz opracowywaniu globalnych standardów;
- C. mając na uwadze, że wdrażanie Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 zakłada, że rozwój gospodarczy powinien iść w parze ze sprawiedliwością społeczną, dobrymi rządami, poszanowaniem praw człowieka, w tym praw społecznych oraz prawa do godności ludzkiej i wolności dla wszystkich, a także z wysokimi standardami pracy i środowiska; mając na uwadze, że zrównoważony rozwój, handel i prawa człowieka mogą wzajemnie na siebie wpływać i wzajemnie się umacniać;
- D. mając na uwadze, że zobowiązania w zakresie praw człowieka spoczywają głównie na państwach; mając na uwadze, że choć państwa członkowskie nie są jako takie odpowiedzialne za łamanie praw człowieka przez podmioty prywatne, to może dojść do naruszenia ich zobowiązań wynikających z międzynarodowych przepisów o prawach człowieka w przypadkach, kiedy takie naruszenia można im przypisać lub jeżeli nie podejmą odpowiednich środków na rzecz należytej staranności, aby zapobiec naruszeniom popełnianym przez podmioty prywatne, przeprowadzić śledztwo w sprawie takich naruszeń, nałożyć za nie sankcje lub udzielić za nie odszkodowania; mając na uwadze, że państwa mają swobodę w podejmowaniu decyzji o środkach, jakie należy przyjąć, gdy stosują strategie polityczne, ustawodawstwo, przepisy i wyroki sądów;
- E. mając na uwadze, że należyta staranność jest pojęciem występującym w wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych ⁽²⁵⁾;
- F. mając na uwadze, że państwa powinny wypełniać swoje zobowiązania w zakresie praw człowieka na swoim terytorium lub w obrębie podlegającej im jurysdykcji; mając na uwadze, że państwa powinny jasno określić, że obowiązek w zakresie ochrony oznacza wprowadzanie regulacji, aby zagwarantować, że wszystkie przedsiębiorstwa mające siedzibę na ich terytorium lub podlegające ich jurysdykcji przestrzegają praw człowieka we wszystkich działaniach, w tym również za pośrednictwem jednostek zależnych, spółek kontrolowanych i podmiotów w obrębie ich łańcucha dostaw na całym świecie;

⁽²³⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 151.

⁽²⁴⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578031/EXPO_STU\(2017\)578031_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578031/EXPO_STU(2017)578031_EN.pdf)

⁽²⁵⁾ <http://www.oecd.org/corporate/mne/48004323.pdf>

Czwartek, 4 października 2018 r.

- G. mając na uwadze, że wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, przyjęte przez Radę Praw Człowieka ONZ w drodze konsensusu, pozostają obowiązującymi ramami dla zapobiegania ryzyku szkodliwego wpływu na prawa człowieka związanego z działalnością gospodarczą i dla uwzględniania tego ryzyka, oraz mając na uwadze, że badanie zlecone w 2017 r. przez Podkomisję Praw Człowieka PE, zatytułowane „Wdrażanie wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka”, wyraźnie pokazuje, że państwa członkowskie UE są najbardziej zaawansowane na świecie w zakresie wdrażania wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka, gdyż przyjęły największą liczbę krajowych planów działania lub są w trakcie ich przyjmowania;
- H. mając na uwadze, że wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka mają zastosowanie do wszystkich państw i do wszystkich przedsiębiorstw, zarówno transnarodowych, jak i innych, niezależnie od ich rozmiarów, sektora prowadzonej działalności, lokalizacji, schematu własności lub struktury, i że wytyczne te opierają się na trzech filarach ram ONZ „Chronić, szanować, naprawiać”, takich jak: 1) obowiązek państw w zakresie ochrony przed naruszeniami praw człowieka przez strony trzecie, w tym przedsiębiorstwa; 2) społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw w celu poszanowania praw człowieka oraz 3) łatwiejszy dostęp ofiar do skutecznych środków dochodzenia praw, zarówno sądowych, jak i pozasądowych; podkreśla, że chociaż wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka nie są prawnie wiążące, są one szeroko uznawane i wspierane oraz stanowią podstawę politycznych podejść do biznesu i praw człowieka na szczeblu międzynarodowym, a także umożliwiają uznanie istniejących obowiązków państw w zakresie przestrzegania, ochrony i realizacji praw człowieka i podstawowych wolności, uznanie roli przedsiębiorstw jako wyspecjalizowanych organów społeczeństwa pełniących wyspecjalizowane funkcje oraz uznanie potrzeby łączenia praw i obowiązków z odpowiednimi i skutecznymi środkami dochodzenia praw, gdy dochodzi do naruszeń; mając na uwadze, że z dostępnych dowodów wynika, iż tam, gdzie wdraża się wytyczne ONZ, spada częstotliwość łamania praw człowieka przez przedsiębiorstwa;
- I. mając na uwadze, że w inicjatywie ONZ Global Compact wzywa się przedsiębiorstwa, aby w swojej strefie wpływów przyjęły, wspierały i wcielały w życie zbiór podstawowych wartości w dziedzinie praw człowieka, norm pracy, środowiska naturalnego oraz walki z korupcją, a także aby zobowiązały się do przestrzegania tych zasad i włączyły je do swoich działań biznesowych na zasadzie dobrowolności;
- J. mając na uwadze, że przedsiębiorstwa należą do grupy najważniejszych podmiotów w globalizacji gospodarki, usługach finansowych i w handlu międzynarodowym oraz są zobowiązane do przestrzegania wszystkich mających zastosowanie przepisów i obowiązujących traktatów międzynarodowych oraz do poszanowania praw człowieka; mając na uwadze, że przedsiębiorstwa te oraz przedsiębiorstwa krajowe mogą niekiedy powodować naruszenia lub nadużycia praw człowieka lub przyczyniać się do ich powstawania oraz podważać prawa grup szczególnie wrażliwych, takich jak mniejszości, ludy tubylcze, kobiety i dzieci, lub być źródłem problemów środowiskowych; mając na uwadze, że mogą one też odgrywać istotną rolę w stwarzaniu pozytywnych zachęt do promowania praw człowieka, demokracji, norm środowiskowych i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;
- K. mając na uwadze asymetrię między prawami a obowiązkami korporacji transnarodowych, zwłaszcza w umowach o ochronie inwestycji, w których to umowach inwestorom przyznaje się szerokie prawa, takie jak sprawiedliwe i równe traktowanie, a prawom tym niekiedy towarzyszą prawnie wiążące i wykonalne zobowiązania w zakresie przestrzegania praw człowieka oraz praw pracowniczych i środowiskowych w obrębie całego łańcucha dostaw;
- L. mając na uwadze, że faktem jest, iż przedsiębiorstwa europejskie działające na skalę ogólnosiwiatową i będące przykładem dzięki kulturze korporacyjnej wolnej od dyskryminacji wywierają długofalowy pozytywny wpływ na przestrzeganie praw człowieka;
- M. mając na uwadze, że jeżeli chodzi o wewnętrzną/zewnętrzną spójność strategii politycznych, UE odegrała wiodącą rolę w negocjowaniu i wdrażaniu wielu inicjatyw na rzecz odpowiedzialności globalnej, które idą w parze z propagowaniem i przestrzeganiem międzynarodowych standardów w dziedzinie biznesu i praw człowieka; mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się również do wdrożenia wielu instrumentów, w szczególności wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka z 2011 r. i zalecenia Rady Europy w sprawie biznesu i praw człowieka z 2016 r.;
- N. mając na uwadze, że w ostatnich latach UE i jej państwa członkowskie zaczęły przyjmować ustawodawstwo mające na celu umocnienie odpowiedzialności przedsiębiorstw i zintegrowanie w ustawodawstwie elementów dotyczących wymogów należytej staranności w odniesieniu do praw człowieka; mając na uwadze, że środki te są teraz pomocne w określaniu globalnych standardów, lecz że można je nadal rozwijać, czego przykładem są rozporządzenie w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami i dyrektywa w sprawie sprawozdawczości niefinansowej oraz rozporządzenie UE w sprawie drewna; mając na uwadze, że Komisja jest jednak niechętna przedłożeniu kolejnych wniosków legislacyjnych dla innych sektorów, takich jak sektor odzieżowy, pomimo wielokrotnych wezwań Parlamentu; mając na uwadze, że wielość krajowych inicjatyw legislacyjnych może skutkować nieefektywnością i nierównymi warunkami działania w UE; mając na uwadze, że w związku z tym wiążący traktat ONZ byłby istotnym krokiem naprzód;

Czwartek, 4 października 2018 r.

- O. mając na uwadze, że na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 ofiary naruszeń praw człowieka z udziałem przedsiębiorstw z UE mogą domagać się odszkodowania przed sądami krajowymi w UE; mając na uwadze, że przepisy określone w tym rozporządzeniu wymagają silniejszych ram międzynarodowych, aby poprawić ich skuteczność w odniesieniu do zainteresowanych stron przy jednoczesnym zapewnieniu równych szans korporacjom mającym siedzibę w UE i korporacjom spoza UE;
- P. mając na uwadze, że wciąż brakuje całościowego globalnego podejścia do kwestii odpowiedzialności przedsiębiorstw za naruszenia praw człowieka; mając na uwadze, że ofiary naruszeń praw człowieka, w których mają udział przedsiębiorstwa ponadnarodowe, napotykać liczne przeszkody w dostępie do środków dochodzenia praw, w tym środków sądowych i gwarancji niepowtórzenia takich naruszeń; mając na uwadze, że takie przeszkody w dostępie do środków dochodzenia praw stanowią dalsze poważne naruszenie praw człowieka; mając na uwadze, że w kontekście mnożących się inicjatyw na rzecz należytej staranności podejście całościowe zapewniłoby pewność prawną zarówno przedsiębiorstwom, jak i osobom fizycznym;
- Q. mając na uwadze, że różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn oznaczają, iż kobiety są często w sposób szczególny narażone na naruszenia praw człowieka i napotykać wyjątkowe utrudnienia w dostępie do środków dochodzenia praw;
- R. mając na uwadze, że w opinii Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2017 r. wskazano, że można uczynić więcej, aby zapewnić skuteczny sądowy i pozasądowy dostęp do środków dochodzenia praw w przypadku naruszeń praw człowieka związanych z przedsiębiorczością na terytorium UE i poza nim, w tym dzięki zapewnianiu ofiarom większej pomocy w dostępie do sądów i możliwości wnoszenia powództwa zbiorowego, ułatwianiu ciężaru dowodu i zachęcaniu do przestrzegania przez przedsiębiorstwa obowiązku zachowania należytej staranności w zakresie praw człowieka, w tym w przypadku spółek macierzystych, w odniesieniu do ich jednostek zależnych lub łańcuchów dostaw;
- S. mając na uwadze, że Karta praw podstawowych Unii Europejskiej nakłada na państwa zarówno wewnętrzne, jak i eksterytorialne zobowiązania dotyczące umożliwienia ofiarom łamania praw człowieka dostępu do sądowych środków dochodzenia praw;
- T. mając na uwadze, że system odpowiedzialności przedsiębiorstw za naruszenia praw człowieka jest obecnie przedmiotem negocjacji w ramach ONZ i zajmuje się nim międzyrządowa otwarta grupa robocza Rady Praw Człowieka ds. korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw w kontekście praw człowieka, powołana przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2014 r.; mając na uwadze, że zarówno UE, jak i jej państwa członkowskie odgrywają rolę na forum międzyrządowej otwartej grupy roboczej ds. korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw w kontekście praw człowieka, lecz że Komisja nie otrzymała od Rady mandatu do prowadzenia negocjacji w imieniu UE w odniesieniu do jej udziału w tej grupie roboczej;
1. zauważa, że z powodu globalizacji oraz coraz większego umiędzynarodowienia działalności gospodarczej i łańcuchów dostaw rola odgrywana przez korporacje w zapewnianiu poszanowania praw człowieka będzie większa, bo już dziś dzięki nim międzynarodowe normy, reguły i współpraca mają kluczowe znaczenie dla zapobiegania naruszaniu praw człowieka w państwach trzecich;
 2. jest zdania, że korporacje transnarodowe powinny powstrzymać się od finansowania działalności komercyjnej lub niekomercyjnej, która może podsycać radykalizm lub ekstremizm, w szczególności gdy pociąga za sobą manipulację wyznaniową, jak również od bezpośredniego lub pośredniego wspierania grup promujących, popierających lub usprawiedliwiających przemoc, a także że korporacje transnarodowe powinny powstrzymać się od angażowania w tego rodzaju działalność;
 3. jest całkowicie przekonany, że sektor prywatny to ważny partner, jeżeli chodzi o realizację celów zrównoważonego rozwoju i o mobilizowanie dodatkowych zasobów na rzecz rozwoju; podkreśla, że z uwagi na coraz znaczącą rolę podmiotów sektora prywatnego w ramach współpracy na rzecz rozwoju muszą one dostosować się do zasad skuteczności rozwoju oraz przestrzegać zasad odpowiedzialności przedsiębiorstw podczas całego cyklu życia projektów;
 4. przypomina, że należyta staranność to kluczowy element drugiego filaru wytycznych ONZ, który dotyczy odpowiedzialności przedsiębiorstw i przestrzegania praw człowieka; podkreśla, że skuteczne praktyki w zakresie należytej staranności mogą również pomóc w poprawie dostępu do środków zaskarżenia; zachęca UE i jej państwa członkowskie do przyjęcia spójnych ram ustanawiających obowiązkowe dla przedsiębiorstw wymogi w dziedzinie należytej staranności w odniesieniu do praw człowieka;

Czwartek, 4 października 2018 r.

5. przypomina, że jeżeli proces opracowywania krajowych planów działania będzie dobrze pomyślany i dostosowany do kontekstu lokalnego, może on przyczynić się nie tylko do skutecznego wdrożenia wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka, ale również do wzmocnienia krajowych mechanizmów ochrony praw człowieka;
6. ponownie wzywa przedstawicieli UE do systematycznego odwoływania się do wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka oraz do innych międzynarodowych standardów odpowiedzialności przedsiębiorstw w ramach dialogów na temat praw człowieka, prowadzonych z państwami trzecimi;
7. zdecydowanie popiera pełne wdrożenie w UE i poza jej granicami wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka, co jednogłośnie zatwierdziła Rada w czerwcu 2011 r., oraz wzywa UE i państwa członkowskie, by zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu krajowym opracowały i przyjęły ambitne i operacyjne plany działania, w których jasno określone zostaną oczekiwania rządów i wszystkich rodzajów przedsiębiorstw w zakresie szybkiego, skutecznego i kompleksowego wdrożenia ww. zasad; uważa, że w krajowych planach działania należy ująć wskaźniki służące pomiarowi osiągnięć; podkreśla również, że UE powinna zapewnić niezależną i regularną, wzajemną ocenę krajowych planów działania państw członkowskich oraz poczynionych postępów, zwłaszcza w celu ułatwienia dostępu do środków dochodzenia praw; przypomina, że wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka można uzupełniać równoległymi wiążącymi inicjatywami w celu wyeliminowania braków i niedociągnięć;
8. uważa za godne ubolewania, że nadal brakuje globalnego podejścia do sposobu przestrzegania praw człowieka przez korporacje transnarodowe oraz do zapewnienia innych mechanizmów dochodzenia praw, co może skutkować bezkarnością korporacji transnarodowych w przypadku naruszenia przez nie praw człowieka i tym samym być niekorzystne z punktu widzenia praw ludności i jej godności; przypomina, że wytyczne ONZ nie ujęto w egzekwowalnych instrumentach; przypomina, że w powszechnym przekonaniu niski poziom wykonania wytycznych ONZ wynika z ich niewiążącego charakteru, jak ma to miejsce w przypadku innych norm uznanych na arenie międzynarodowej;
9. z niepokojem zauważa, że nadal utrzymują się przeszkody w dostępie do środków dochodzenia praw, zwłaszcza w przypadku korporacji transnarodowych, na przykład z powodu trudności, jakie napotykają ofiary w ustalaniu właściwego sądu, braku regulacji niektórych naruszeń praw człowieka w kodeksach karnych lub korupcji, co może utrudniać postępowanie w krajach rozwijających się; przypomina, że zasadnicze znaczenie mają też odpowiednie pozasądowe środki dochodzenia praw, których często brakuje; apeluje do rządów krajowych o większe wysiłki na rzecz zadbania - przy wykorzystaniu sądowych, administracyjnych, legislacyjnych lub innych odpowiednich środków - o to, aby w przypadku naruszenia praw człowieka na ich terytorium lub w granicach ich jurysdykcji poszkodowani mieli dostęp do skutecznych środków zaskarżenia;
10. potwierdza pilną potrzebę skutecznego i spójnego działania na wszystkich szczeblach, w tym krajowym, europejskim i międzynarodowym, żeby skutecznie przeciwdziałać naruszaniu praw człowieka przez korporacje transnarodowe, zapewnić dostęp do środków dochodzenia praw, rozwiązać problemy prawne wynikające z ponadnarodowego charakteru działalności przedsiębiorstw i korporacji transnarodowych oraz rosnącej złożoności globalnych łańcuchów wartości i eksterytorialnego wymiaru przedsiębiorstw transnarodowych, a także związanej z tym niepewności co do tego, gdzie leży odpowiedzialność za naruszenia praw człowieka; ponownie potwierdza potrzebę pełnego wypełniania przez państwa zobowiązań eksterytorialnych, zgodnie z zasadami z Maastricht, oraz sięgania po różne instrumenty Rady Europy, zwłaszcza europejską konwencję praw człowieka; w sensie ogólniejszym wzywa UE do podejmowania inicjatyw mających na celu poprawę dostępu do środków odwoławczych w sprawach eksterytorialnych, zgodnie z zaleceniami Agencji Praw Podstawowych UE zawartymi w jej opinii z 2017 r.;
11. potwierdza prymat praw człowieka w prawie międzynarodowym, zgodnie z art. 103 Karty Narodów Zjednoczonych, oraz potrzebę ich skonsolidowania za pomocą jasnego systemu, w którym zobowiązania w zakresie praw człowieka mają faktycznie pierwszeństwo przed innymi rodzajami sprzecznych zobowiązań, a także przewiduje się odpowiednie mechanizmy egzekwowania przepisów o prawach człowieka, monitorowania i środków dochodzenia tych praw, w połączeniu z odpowiednimi karami i odszkodowaniem w razie naruszenia; uważa, że ma to fundamentalne znaczenie, jeżeli chodzi o rozwiązanie problemu braku równowagi w kontekście globalizacji i postawienie na pierwszym miejscu planety i praw obywateli; podkreśla, że koordynacja oraz wymiana informacji i dobrych praktyk pozwalają w pozytywny sposób przyczynić się do inicjatyw podejmowanych przez przedsiębiorstwa, które podjęły decyzję o poszanowaniu praw człowieka oraz norm społecznych i środowiskowych;
12. podkreśla, że wprowadzenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw na zasadzie dobrowolności może stworzyć warunki nieuczciwej konkurencji dla tych przedsiębiorstw, które zdecydowały się na stosowanie norm międzynarodowych; podkreśla, że nie jest to wystarczające, aby w ramach realizacji obowiązku dochowania należytej staranności zapewnić pełną zgodność z międzynarodowymi standardami i obowiązkami;
13. w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje prace podjęte przez Organizację Narodów Zjednoczonych za pośrednictwem międzyrządowej grupy roboczej, mającej na celu stworzenie wiążącego instrumentu ONZ dotyczącego korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw w odniesieniu do praw człowieka oraz uważa, że jest to niezbędny postęp, jeżeli chodzi o propagowanie i ochronę praw człowieka;

Czwartek, 4 października 2018 r.

14. podkreśla, że wiążący traktat powinien opierać się na wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka i obejmować: określenie wiążących obowiązków korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw – w tym w odniesieniu do ich spółek zależnych – w zakresie należytej staranności, uznanie eksterytorialnych zobowiązań państw w dziedzinie praw człowieka, uznanie odpowiedzialności karnej przedsiębiorstw, mechanizmy koordynacji i współpracy między państwami w zakresie prowadzenia śledztw, ścigania i egzekwowania prawa w sprawach transgranicznych oraz ustanowienie międzynarodowych sądowych i pozasądowych mechanizmów nadzoru i egzekwowania prawa; jest zdania, że nowy instrument powinien nakładać na państwa obowiązek przyjęcia środków regulacyjnych zobowiązujących przedsiębiorstwa do stosowania strategii politycznych i procedur w zakresie należytej staranności w dziedzinie praw człowieka oraz proponuje, by przestrzegania tego obowiązku dochodzić w drodze odpowiedzialności przedsiębiorstw w miejscu wyrządzenia szkody, w miejscu nadania osobowości prawnej lub w miejscu znaczącej obecności;
15. apeluje do państw członkowskich ONZ o ochronę negocjacji przed wpływami komercyjnymi i wynikającymi z interesów grupowych za przykładem Światowej Organizacji Zdrowia i zgodnie z art. 5 ust. 3 ramowej konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, o uwzględnienie solidnych zasad etycznych z myślą o zapobieganiu konfliktom interesów i nieetycznemu lobbowaniu, a także o domaganie się pełnej przejrzystości w odniesieniu do powiązań przemysłu ze stronami negocjacji;
16. przypomina o potrzebie stosowania w ramach całego procesu podejścia uwzględniającego aspekt płci oraz zwrócenia szczególnej uwagi na słabsze grupy społeczne, takie jak ludność tubylcza i dzieci;
17. przypomina, że Parlament Europejski wyraził zdecydowane poparcie dla tego wielostronnego procesu międzyrządowej grupy roboczej w ośmiu różnych rezolucjach;
18. podkreśla znaczenie aktywnego zaangażowania UE i jej państw członkowskich w ten międzyrządowy proces poprzez utworzenie grupy roboczej, w której skład wejdą wszystkie właściwe służby Komisji, ESDZ, grupy roboczej Rady ds. praw człowieka (COHOM) oraz odpowiednie komisje Parlamentu, w oparciu o zasadę spójności polityki na rzecz rozwoju;
19. ponownie wzywa UE i jej państwa członkowskie, by prawdziwie i konstruktywnie zaangażowały się w te negocjacje i w międzyrządowy proces zmierzający do wypełnienia mandatu międzyrządowej otwartej grupy roboczej ds. korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw w kontekście praw człowieka; podkreśla, jak ogromne znaczenie ma konstruktywny wkład UE w ustanowienie wiążącego traktatu, który skutecznie rozwiąże problem odpowiedzialności przedsiębiorstw za naruszenia praw człowieka oraz zaradzi powiązanym wyzwaniom;
20. wzywa państwa członkowskie ONZ do dopilnowania, aby negocjacje w sprawie traktatu prowadzono w sposób przejrzysty i w oparciu o konsultacje z wieloma podmiotami praw, na które traktat mógłby wywrzeć wpływ, w tym z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i organizacjami skupiającymi ofiary łamania praw człowieka; apeluje do UE i jej państw członkowskich o włączenie do stanowiska negocyjacyjnego w istotnym zakresie podejścia uwzględniającego problematykę płci;
21. wzywa UE do dopilnowania, by wszelkie zmiany lub przyszły dokument strategiczny związany z ramami strategicznymi i planem działania UE na rzecz praw człowieka i demokracji obejmowały jasne cele i mierzalne wskaźniki dotyczące uczestnictwa UE w negocjacjach ONZ w sprawie traktatu;
22. postanawia w dalszym ciągu uważnie śledzić proces negocjacyjny otwartej międzyrządowej grupy roboczej;
23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych.
-